

道德经

老子道德经原序

太极左仙公葛玄撰

老子体自然而然，生乎太无之先，起乎无因，经历天地终始，不可称载。终乎无终，穷乎无穷，极乎无极，故无极也。与大道而轮化，为天地而立根，布气于十方，抱道德之至纯，浩浩荡荡，不可名也。焕乎其有文章，巍巍乎其有成功，渊乎其不可量，堂堂乎为神明之宗。三光持以朗照，天地禀以得生，乾坤运以吐精。高而无民，贵而无位，覆载无穷，是教八方诸天，普弘大道。开辟以前，复下为国师，代代不休，人莫能知之。匠成万物，不言我为，玄之德也。故众圣所共尊。道尊德贵，莫之命而常自然，惟老氏乎！周时，复托神李母，剖左腋而生，生即皓然，号曰老子。老子之号，因玄而生，在天地之先，无衰老之期，故曰

老子。世人谓，老子当始于周代，老子之号，始于无数之劫，甚窈窈冥冥，眇邈久远矣！世衰，大道不行，西游天下。关令尹喜曰：“大道将隐乎？愿为我著书。”于是作《道德》二篇，五千文上下经焉。夫五千文，宣道德之源，大无不包，细无不入，天人之自然经也。余先师有言：精进研之，则声参太极；高上遥唱，诸天欢乐，则携契玄人；静思期真，则众妙感会；内观形影，则神气长存；体洽道德，则万神震伏。祸灭九阴，福生十方，安国宁家，孰能知乎？无为之文，污之不辱，饰之不荣，挠之不浊，澄之不清，自然也。应道而见，传告无穷，常者也。故知常曰明。大道何为哉？弘之由人。斯文尊妙，可不极精乎！粗述一篇，惟有道者宝之焉。

tài shàng lǎo jūn bǎo gào
太上老君宝诰

zhì xīn guī mìng lǐ
至心皈命礼

suí fāng shè jiào lì jié dù rén wéi huáng zhě
随方设教，历劫度人，为皇者
shī dì zhě shī wáng zhě shī jiǎ míng yì hào
师、帝者师、王者师；假名易号，
lì tiān zhī dào dì zhī dào rén zhī dào yǐn shèng
立天之道、地之道、人之道。隐圣
xiǎn fán zǒng qiān èr bǎi zhī guān jūn bāo wàn yì chóng
显凡，总千二百之官君，包万亿重
zhī fàn qì huà xíng jīn gǔ zhù dào dé fán wǔ qiān
之梵炁。化行今古，著道德凡五千
yán zhǔ wò yīn yáng mìng léi tíng yòng jiǔ wǔ shù
言；主握阴阳，命雷霆用九五数。
dà bēi dà yuàn dà shèng dà cí tài shàng lǎo jūn
大悲大愿，大圣大慈，太上老君，
dào dé tiān zūn
道德天尊。

dào piān
道 篇

dì yī zhāng
第一章

dào kě dào fēi cháng dào míng kě míng
道，可道，非常道；名，可名，
fēi cháng míng wú míng tiān dì zhī shǐ yǒu míng
非常名。无名，天地之始；有名，
wàn wù zhī mǔ gù cháng wú yù yǐ guān qí miào
万物之母。故常无欲，以观其妙；
cháng yǒu yù yǐ guān qí jiào cǐ liǎng zhě tóng chū
常有欲，以观其徼。此两者，同出
ér yì míng tóng wèi zhī xuán xuán zhī yòu xuán zhòng
而异名，同谓之玄。玄之又玄，众
miào zhī mén
妙之门。

dì èr zhāng
第二章

tiān xià jiē zhī měi zhī wéi měi sī è yǐ
天下皆知美之为美，斯恶已；
jiē zhī shàn zhī wéi shàn sī bù shàn yǐ gù yǒu wú
皆知善之为善，斯不善已。故有无
xiāng shēng nán yì xiāng chéng cháng duǎn xiāng xíng gāo xià
相生，难易相成，长短相形，高下

xiāng qīng yīn shēng xiāng hé qián hòu xiāng suí shì yǐ
相倾，音声相和，前后相随。是以
shèng rén chǔ wú wéi zhī shì xíng bù yán zhī jiào wàn
圣人处无为之事，行不言之教。万
wù zuò yān ér bù cí shēng ér bù yǒu wéi ér bù
物作焉而不辞，生而不有，为而不
shì gōng chéng ér fú jū fú wéi fú jū shì yǐ
恃，功成而弗居。夫唯弗居，是以
bú qù
不去。

dì sān zhāng

第三章

bú shàng xián shǐ mǐn bù zhēng bú guì nán dé
不尚贤，使民不争；不贵难得
zhī huò shǐ mǐn bù wéi dào bú xiàn kě yù
之货，使民不为盗；不见^现可欲，
shǐ mǐn xīn bù luàn shì yǐ shèng rén zhī zhì xū qí
使民心不乱。是以圣人之治：虚其
xīn shí qí fù ruò qí zhì qiáng qí gǔ cháng
心，实其腹；弱其志，强其骨。常
shǐ mǐn wú zhī wú yù shǐ fú zhì zhě bù gǎn wéi
使民无知、无欲，使夫智者不敢为
yě wéi wú wéi zé wú bù zhì
也。为无为，则无不治。

dì sì zhāng

第四章

dào chōng ér yòng zhī huò bù yíng yuān xī sì
道冲，而用之或不盈。渊兮！似
wàn wù zhī zōng cuò qí ruì jiě qí fēn hé qí
万物之宗。挫其锐，解其纷；和其
guāng tóng qí chén zhàn xī sì huò cún wú bù
光，同其尘。湛兮！似或存。吾不
zhī shuí zhī zǐ xiàng dì zhī xiān
知谁之子，象帝之先。

dì wǔ zhāng
第五章

tiān dì bù rén yǐ wàn wù wéi chú gǒu shèng
天地不仁，以万物为刍狗；圣
rén bù rén yǐ bǎi xìng wéi chú gǒu tiān dì zhī
人不仁，以百姓为刍狗。天地之
jiān qí yóu tuó yuè hū xū ér bù jué dòng ér
间，其犹橐籥乎？虚而不屈，动而
yù chū duō yán shù qióng bù rú shǒu zhōng
愈出。多言数穷，不如守中。

dì liù zhāng
第六章

gǔ shén bù sǐ shì wèi xuán pì xuán pì zhī
谷神不死，是谓玄牝。玄牝之
mén shì wèi tiān dì gēn mián mián ruò cún yòng zhī
门，是谓天地根。绵绵若存，用之
bù qín
不勤。

dì qī zhāng

第七章

tiān cháng dì jiǔ tiān dì suǒ yǐ néng cháng qiě jiǔ
天长地久。天地所以能长且久
zhě yǐ qí bú zì shēng gù néng cháng shēng shì yǐ
者，以其不自生，故能长生。是以
shèng rén hòu qí shēn ér shēn xiān wài qí shēn ér shēn
圣人后其身而身先，外其身而身
cún fēi yǐ qí wú sī yé gù néng chéng qí sī
存。非以其无私邪？故能成其私。

dì bā zhāng

第八章

shàng shàn ruò shuǐ shuǐ shàn lì wàn wù ér bù
上善若水。水善利万物而不
zhēng chǔ zhòng rén zhī suǒ wù gù jī yú dào jū
争，处众人之所恶，故几于道。居
shàn dì xīn shàn yuān yǔ shàn rén yán shàn xìn
善地，心善渊，与善仁，言善信，
zhèng shàn zhì shì shàn néng dòng shàn shí fú wéi bù
政善治，事善能，动善时。夫唯不
zhēng gù wú yóu
争，故无尤。

dì jiǔ zhāng

第九章

chí ér yíng zhī bù rú qí yǐ zhuī ér ruì
持而盈之，不如其已；揣而锐

zhī bù kě cháng bǎo jīn yù mǎn táng mò zhī néng
之，不可长保。金玉满堂，莫之能
shǒu fù guì ér jiāo zì yí qí jiù gōng suì shēn
守；富贵而骄，自遗其咎。功遂身
tuì tiān zhī dào yě
退，天之道也。

dì shí zhāng

第十章

zài yíng pò bào yī néng wú lí hū zhuān qì
载营魄抱一，能无离乎？专气
zhì róu néng yīng ér hū dí chú xuán jiàn néng
致柔，能婴儿乎？涤除玄览_鉴，能
wú cǐ hū ài mín zhì guó néng wú zhì hū
无疵乎？爱民治国，能无知_智乎？
tiān mén kāi hé néng wéi cí hū míng bái sì dá
天门开阖，能为雌乎？明白四达，
néng wú wéi hū shēng zhī xù zhī shēng ér bù yǒu
能无为乎？生之畜之，生而不有，
wéi ér bú shì zhǎng ér bù zǎi shì wèi xuán dé
为而不恃，长而不宰，是谓玄德。

dì shí yī zhāng

第十一章

sān shí fú gòng yī gǔ dāng qí wú yǒu chē
三十辐，共一毂，当其无，有车
zhī yòng shān zhí yǐ wéi qì dāng qí wú yǒu qì
之用。埏埴以为器，当其无，有器

zhī yòng záo hù yǒu yǐ wéi shì dāng qí wú yǒu
之用。凿户牖以为室，当其无，有
shì zhī yòng gù yǒu zhī yǐ wéi lì wú zhī yǐ wéi
室之用。故有之以为利，无之以为
yòng
用。

dì shí èr zhāng
第十二章

wǔ sè lìng rén mù máng wǔ yīn lìng rén ěr
五色令人目盲；五音令人耳
lóng wǔ wèi lìng rén kǒu shuǎng chí chěng tián liè lìng
聋；五味令人口爽；驰骋畋猎，令
rén xīn fā kuáng nán dé zhī huò lìng rén xíng fāng
人心发狂；难得之货，令人行妨。
shì yǐ shèng rén wéi fù bù wéi mù gù qù bǐ qǔ
是以圣人为腹不为目，故去彼取
cǐ
此。

dì shí sān zhāng
第十三章

chǒng rǔ ruò jīng guì dà huàn ruò shēn hé wèi
宠辱若惊，贵大患若身。何谓
chǒng rǔ ruò jīng chǒng wéi xià dé zhī ruò jīng shī
宠辱若惊？宠为下，得之若惊，失
zhī ruò jīng shì wèi chǒng rǔ ruò jīng hé wèi guì dà
之若惊，是谓宠辱若惊。何谓贵大

huàn ruò shēn wú suǒ yǐ yǒu dà huàn zhě wèi wú yǒu
患若身？吾所以有大患者，为吾有
shēn jí wú wú shēn wú yǒu hé huàn gù guì yǐ
身。及吾无身，吾有何患？故贵以
shēn wéi tiān xià ruò kě jì tiān xià ài yǐ shēn wéi
身为天下，若可寄天下；爱以身为
tiān xià ruò kě tuō tiān xià
天下，若可托天下。

dì shí sì zhāng

第十四章

shì zhī bú jiàn míng yuē yí tīng zhī bù wén
视之不见，名曰夷；听之不闻，
míng yuē xī bó zhī bù dé míng yuē wēi cǐ sān
名曰希；搏之不得，名曰微。此三
zhě bù kě zhì jié gù hùn ér wéi yī qí shàng bù
者不可致诘，故混而为一。其上不
jiǎo qí xià bú mèi mǐn mǐn xī bù kě míng fù
皦，其下不昧。绳绳兮不可名，复
guī yú wú wù shì wèi wú zhuàng zhī zhuàng wú wù
归于无物。是谓无状之状，无物
zhī xiàng shì wèi hū huǎng yíng zhī bú jiàn qí shǒu
之象，是谓惚恍。迎之不见其首，
suí zhī bú jiàn qí hòu zhí gǔ zhī dào yǐ yù jīn
随之不见其后。执古之道，以御今
zhī yǒu néng zhī gǔ shǐ shì wèi dào jì
之有，能知古始，是谓道纪。

dì shí wǔ zhāng

第十五章

gǔ zhī shàn wéi dào zhě wēi miào xuán tōng shēn
古之善为道者，微妙玄通，深
bù kě shí fú wéi bù kě shí gù qiǎng wèi zhī
不可识。夫唯不可识，故强为之
róng yù xī ruò dōng shè chuān yóu xī ruò wèi sì
容：豫兮若冬涉川，犹兮若畏四
lín yǎn xī qí ruò kè huàn xī qí ruò líng shì
邻，俨兮其若客，涣兮其若凌释，
dūn xī qí ruò pǔ kuàng xī qí ruò gǔ hūn xī qí
敦兮其若朴，旷兮其若谷，浑兮其
ruò zhuó shú néng zhuó yǐ chéng jìng zhī xú qīng shú
若浊。孰能浊以澄，静之徐清？孰
néng ān yǐ jiǔ dòng zhī xú shēng bǎo cǐ dào zhě
能安以久，动之徐生？保此道者，
bú yù yíng fú wéi bù yíng gù néng bì ér xīn
不欲盈。夫唯不盈，故能蔽_敝而新
chéng
成。

dì shí liù zhāng

第十六章

zhì xū jí shǒu jìng dǔ wàn wù bìng zuò wú
致虚极，守静笃。万物并作，吾
yǐ guān fù fú wù yún yún gè fù guī qí gēn
以观复。夫物芸芸，各复归其根。

guī gēn yuē jìng jìng yuē fù mìng fù mìng yuē cháng
归根曰静，静曰复命，复命曰常，
zhī cháng yuē míng bù zhī cháng wàng zuò xiōng zhī
知常曰明。不知常，妄作，凶。知
cháng róng róng nǎi gōng gōng nǎi quán quán nǎi tiān
常，容，容乃公，公乃全，全乃天，
tiān nǎi dào dào nǎi jiǔ mò shēn bú dài
天乃道，道乃久，没身不殆。

dì shí qī zhāng
第十七章

tài shàng xià zhī yǒu zhī qí cì qīn ér yù
太上，下知有之；其次，亲而誉
zhī qí cì wèi zhī qí cì wǔ zhī xìn bù
之；其次，畏之；其次，侮之。信不
zú yān yǒu bú xìn yān yōu xī qí guì yán gōng
足焉，有不信焉。悠兮其贵言。功
chéng shì suì bǎi xìng jiē wèi wǒ zì rán
成事遂，百姓皆谓：我自然。

dì shí bā zhāng
第十八章

dà dào fèi yǒu rén yì zhì huì chū yǒu dà
大道废，有仁义；智慧出，有大
wěi liù qīn bù hé yǒu xiào cí guó jiā hūn luàn
伪；六亲不和，有孝慈；国家昏乱，
yǒu zhōng chén
有忠臣。

dì shí jiǔ zhāng

第十九章

jué shèng qì zhì mǐn lì bǎi bèi jué rén qì
绝圣弃智，民利百倍；绝仁弃
yì mǐn fù xiào cí jué qiǎo qì lì dào zéi wú
义，民复孝慈；绝巧弃利，盗贼无
yǒu cǐ sān zhě yǐ wéi wén bù zú gù lìng yǒu
有。此三者，以为文不足。故令有
suǒ shǔ xiàn sù bào pǔ shǎo sī guǎ yù
所属：见素抱朴，少私寡欲。

dì èr shí zhāng

第二十章

jué xué wú yōu wěi zhī yǔ hē xiāng qù jǐ
绝学无忧。唯之与呵，相去几
hé měi zhī yǔ è xiāng qù ruò hé rén zhī suǒ
何？美之与恶，相去若何？人之所
wèi bù kě bú wèi huāng xī qí wèi yāng zāi
畏，不可不畏。荒兮，其未央哉！
zhòng rén xī xī rú xiǎng tài lǎo rú chūn dēng tái
众人熙熙，如享太牢，如春登台。
wǒ dú bó xī qí wèi zhào rú yīng ér zhī wèi
我独泊兮，其未兆，如婴儿之未
hái lěi lěi xī ruò wú suǒ guī zhòng rén jiē yǒu
孩。傫傫兮，若无所归。众人皆有
yú ér wǒ dú ruò yí wǒ yú rén zhī xīn yě
余，而我独若遗。我愚人之心也

zāi dùn dùn xī sú rén zhāo zhāo wǒ dú hūn hūn
哉，沌沌兮！俗人昭昭，我独昏昏；
sú rén chá chá wǒ dú mèn mèn dàn xī qí ruò
俗人察察，我独闷闷。澹兮其若
hǎi liù xī ruò wú zhǐ zhòng rén jiē yǒu yǐ ér
海，颺兮若无止。众人皆有以，而
wǒ dú wán qiě bǐ wǒ dú yì yú rén ér guì shí
我独顽且鄙。我独异于人，而贵食
mǔ
母。

dì èr shí yī zhāng
第二十一章

kǒng dé zhī róng wéi dào shì cóng dào zhī wéi
孔德之容，惟道是从。道之为
wù wéi huǎng wéi hū hū xī huǎng xī qí zhōng yǒu
物，惟恍惟惚。惚兮恍兮，其中有
xiàng huǎng xī hū xī qí zhōng yǒu wù yǎo xī míng
象；恍兮惚兮，其中有物。窈兮冥
xī qí zhōng yǒu jīng qí jīng shèn zhēn qí zhōng yǒu
兮，其中有精；其精甚真，其中有
xìn zì jīn jí gǔ qí míng bú qù yǐ yuè zhòng
信。自今及古，其名不去，以阅众
fǔ wú hé yǐ zhī zhòng fǔ zhī zhuàng zāi yǐ cǐ
甫。吾何以知众甫之状哉？以此。

dì èr shí èr zhāng
第二十二章

qū zé quán wǎng zé zhí wā zé yíng bì zé
曲则全，枉则直，洼则盈，敝则
xīn shǎo zé dé duō zé huò shì yǐ shèng rén bào
新，少则得，多则惑。是以圣人抱
yī wéi tiān xià shì bú zì xiàn gù míng bú
一为天下式。不自见 ，故明；不
zì shì gù zhāng bú zì fá gù yǒu gōng bú zì
自是，故彰；不自伐，故有功；不自
jīn gù cháng fú wéi bù zhēng gù tiān xià mò néng
矜，故长。夫唯不争，故天下莫能
yǔ zhī zhēng gǔ zhī suǒ wèi qū zé quán zhě qǐ xū
与之争。古之所谓曲则全者，岂虚
yán zāi chéng quán ér guī zhī
言哉！诚全而归之。

dì èr shí sān zhāng
第二十三章

xī yán zì rán gù piāo fēng bù zhōng zhāo zhou
希言自然。故飘风不终朝，骤
yǔ bù zhōng rì shú wéi cǐ zhě tiān dì tiān dì
雨不终日。孰为此者？天地。天地
shàng bù néng jiǔ ér kuàng yú rén hū gù cóng shì yú
尚不能久，而况于人乎？故从事于
dào zhě tóng yú dào dé zhě tóng yú dé shī
道者，同于道；德者，同于德；失
zhě tóng yú shī tóng yú dào zhě dào yì lè dé
者，同于失。同于道者，道亦乐得

zhī tóng yú dé zhě dé yì lè dé zhī tóng yú
之；同于德者，德亦乐得之；同于
shī zhě shī yì lè dé zhī xìn bù zú yān yǒu
失者，失亦乐得之。信不足焉，有
bú xìn yān
不信焉。

dì èr shí sì zhāng
第二十四章

qǐ zhě bù lì kuà zhě bù xíng zì xiàn zhě
企者不立，跨者不行，自见_现者
bù míng zì shì zhě bù zhāng zì fá zhě wú gōng
不明，自是者不彰，自伐者无功，
zì jīn zhě bù cháng qí zài dào yě yuē yú shí
自矜者不长。其在道也，曰：余食
zuì xíng wù huò wù zhī gù yǒu dào zhě bù chǔ
赘行，物或恶之，故有道者不处。

dì èr shí wǔ zhāng
第二十五章

yǒu wù hùn chéng xiān tiān dì shēng jì xī liáo
有物混成，先天地生。寂兮寥
xī dú lì ér bù gǎi zhōu xíng ér bù dài kě
兮，独立而不改，周行而不殆，可
yǐ wéi tiān dì mǔ wú bù zhī qí míng zì zhī yuē
以为天地母。吾不知其名，字之曰
dào qiǎng wèi zhī míng yuē dà dà yuē shì shì yuē
道，强为之名曰大。大曰逝，逝曰

yuǎn yuǎn yuē fǎn gù dào dà tiān dà dì dà
远，远曰反。故道大，天大，地大，
rén yì dà yù zhōng yǒu sì dà ér rén jū qí yī
人亦大。域中有四大，而人居其一
yān rén fǎ dì dì fǎ tiān tiān fǎ dào dào fǎ
焉。人法地，地法天，天法道，道法
zì rán
自然。

dì èr shí liù zhāng
第二十六章

zhòng wéi qīng gēn jìng wéi zào jūn shì yǐ jūn
重为轻根，静为躁君。是以君
zǐ zhōng rì xíng bù lí zī zhòng suī yǒu róng guān
子终日行，不离辎重。虽有荣观，
yàn chǔ chāo rán nài hé wàn shèng zhī zhǔ ér yǐ
燕_宴处超然。奈何万乘之主，而以
shēn qīng tiān xià qīng zé shī gēn zào zé shī jūn
身轻天下？轻则失根，躁则失君。

dì èr shí qī zhāng
第二十七章

shàn xíng wú zhé jì shàn yán wú xiá zhé shàn
善行无辙迹，善言无瑕谪，善
shù bú yòng chóu cè shàn bì wú guān jiàn ér bù kě
数不用筹策，善闭无关键而不可
kāi shàn jié wú shéng yuē ér bù kě jiě shì yǐ shèng
开，善结无绳约而不可解。是以圣

rén cháng shàn jiù rén gù wú qì rén cháng shàn jiù
人常善救人，故无弃人；常善救
wù gù wú qì wù shì wèi xī míng gù shàn rén
物，故无弃物。是谓袭明。故善人
zhě bú shàn rén zhī shī bú shàn rén zhě shàn rén
者，不善人之师；不善人者，善人
zhī zī bú guì qí shī bú ài qí zī suī zhì
之资。不贵其师，不爱其资，虽智
dà mí shì wèi yào miào
大迷，是谓要妙。

dì èr shí bā zhāng
第二十八章

zhī qí xióng shǒu qí cí wéi tiān xià xī wéi
知其雄，守其雌，为天下谿。为
tiān xià xī cháng dé bù lí fù guī yú yīng ér
天下谿，常德不离，复归于婴儿。
zhī qí bái shǒu qí hēi wéi tiān xià shì wéi tiān
知其白，守其黑，为天下式。为天
xià shì cháng dé bú tè fù guī yú wú jí zhī
下式，常德不忒，复归于无极。知
qí róng shǒu qí rǔ wéi tiān xià gǔ wéi tiān xià
其荣，守其辱，为天下谷。为天下
gǔ cháng dé nǎi zú fù guī yú pǔ pǔ sǎn zé
谷，常德乃足，复归于朴。朴散则
wéi qì shèng rén yòng zhī zé wéi guān zhǎng gù dà
为器，圣人用之，则为官长。故大

zhì bù gē
制不割。

dì èr shí jiǔ zhāng
第二十九章

jiāng yù qǔ tiān xià ér wéi zhī wú jiàn qí bù
将欲取天下而为之，吾见其不
dé yǐ tiān xià shén qì bù kě wéi yě bù kě
得已。天下神器，不可为也，不可
zhí yě wéi zhě bài zhī zhí zhě shī zhī fú wù
执也。为者败之，执者失之。夫物
huò xíng huò suí huò xū huò chuī huò qiáng huò léi
或行或随，或歔或吹，或强或羸，
huò péi huò huī shì yǐ shèng rén qù shèn qù shē
或培或隳。是以圣人去甚、去奢、
qù tài
去泰。

dì sān shí zhāng
第三十章

yǐ dào zuǒ rén zhǔ zhě bù yǐ bīng qiáng tiān
以道佐人主者，不以兵强天
xià qí shì hào huán shī zhī suǒ chǔ jīng jí shēng
下。其事好还。师之处，荆棘生
yān dà jūn zhī hòu bì yǒu xiōng nián shàn yǒu guǒ
焉。大军之后，必有凶年。善有果
ér yǐ bù gǎn yǐ qǔ qiáng guǒ ér wù jīn guǒ
而已，不敢以取强。果而勿矜，果

ér wù fá guǒ ér wù jiāo guǒ ér bù dé yǐ
而勿伐，果而勿骄，果而不得已，
guǒ ér wù qiáng wù zhuàng zé lǎo shì wèi bú dào
果而勿强。物壮则老，是谓不道，
bú dào zǎo yǐ
不道早已。

dì sān shí yī zhāng
第三十一章

fú bīng zhě bù xiáng zhī qì wù huò wù zhī
夫兵者，不祥之器，物或恶之，
gù yǒu dào zhě bù chǔ jūn zǐ jū zé guì zuǒ yòng
故有道者不处。君子居则贵左，用
bīng zé guì yòu bīng zhě bù xiáng zhī qì fēi jūn
兵则贵右。兵者，不祥之器，非君
zǐ zhī qì bù dé yǐ ér yòng zhī tián dàn wéi
子之器，不得已而用之，恬淡为
shàng shèng ér bù měi ér měi zhī zhě shì yào shā
上。胜而不美，而美之者，是乐杀
rén fú yào shā rén zhě zé bù kě dé zhì yú tiān
人。夫乐杀人者，则不可得志于天
xià yǐ jí shì shàng zuǒ xiōng shì shàng yòu piān jiāng
下矣。吉事尚左，凶事尚右。偏将
jūn jū zuǒ shàng jiāng jūn jū yòu yán yǐ sāng lǐ chǔ
军居左，上将军居右，言以丧礼处
zhī shā rén zhī zhòng yǐ āi bēi lì zhī zhàn
之。杀人之众，以哀悲泣之；战

shèng yǐ sāng lǐ chǔ zhī
胜，以丧礼处之。

dì sān shí èr zhāng
第三十二章

dào cháng wú míng pǔ suī xiǎo tiān xià mò néng
道常无名，朴虽小，天下莫能
chén hóu wáng ruò néng shǒu zhī wàn wù jiāng zì bīn
臣。侯王若能守之，万物将自宾。
tiān dì xiāng hé yǐ jiàng gān lù mín mò zhī lìng ér
天地相合，以降甘露，民莫之令而
zì jūn shǐ zhì yǒu míng míng yì jì yǒu fū yì
自均。始制有名，名亦既有，夫亦
jiāng zhī zhǐ zhī zhǐ kě yǐ bú dài pì dào zhī zài
将知止，知止可以不殆。譬道之在
tiān xià yóu chuān gǔ zhī yú jiāng hǎi
天下，犹川谷之于江海。

dì sān shí sān zhāng
第三十三章

zhī rén zhě zhì zì zhī zhě míng shèng rén zhě
知人者智，自知者明。胜人者
yǒu lì zì shèng zhě qiáng zhī zú zhě fù qiáng xíng
有力，自胜者强。知足者富，强行
zhě yǒu zhì bù shī qí suǒ zhě jiǔ sǐ ér bù wáng
者有志。不失其所者久，死而不亡
zhě shòu
者寿。

dì sān shí sì zhāng
第三十四章

dà dào fàn xī qí kě zuǒ yòu wàn wù shì
大道泛兮，其可左右。万物恃
zhī yǐ shēng ér bù cí gōng chéng ér bù yǒu yī yǎng
之以生而不辞，功成而不有，衣养
wàn wù ér bù wéi zhǔ cháng wú yù kě míng yú
万物而不为主。常无欲，可名于
xiǎo wàn wù guī yān ér bù wéi zhǔ kě míng wéi
小；万物归焉而不为主，可名为
dà yǐ qí zhōng bú zì wéi dà gù néng chéng qí
大。以其终不自为大，故能成其
dà
大。

dì sān shí wǔ zhāng
第三十五章

zhí dà xiàng tiān xià wǎng wǎng ér bú hài ān
执大象，天下往。往而不害，安
píng tài 泰。yuè yǔ ěr guò kè zhǐ dào zhī chū
平太泰。乐与饵，过客止。道之出
kǒu dàn hū qí wú wèi shì zhī bù zú jiàn tīng
口，淡乎其无味，视之不足见，听
zhī bù zú wén yòng zhī bù zú jì
之不足闻，用之不足既。

dì sān shí liù zhāng
第三十六章

jiāng yù xī zhī bì gù zhāng zhī jiāng yù ruò
将欲歛之，必固张之；将欲弱
zhī bì gù qiáng zhī jiāng yù fèi zhī bì gù xīng
之，必固强之；将欲废之，必固兴
zhī jiāng yù duó zhī bì gù yǔ zhī shì wèi wēi
之；将欲夺之，必固与之。是谓微
míng róu ruò shèng gāng qiáng yú bù kě tuō yú yuān
明。柔弱胜刚强。鱼不可脱于渊，
guó zhī lì qì bù kě yǐ shì rén
国之利器不可以示人。

dì sān shí qī zhāng
第三十七章

dào cháng wú wéi ér wú bù wéi hóu wáng ruò néng
道常无为而无不为。侯王若能
shǒu zhī wàn wù jiāng zì huà huà ér yù zuò wú
守之，万物将自化。化而欲作，吾
jiāng zhèn zhī yǐ wú míng zhī pǔ zhèn zhī yǐ wú míng
将镇之以无名之朴。镇之以无名
zhī pǔ fū yì jiāng bù yù bù yù yǐ jìng tiān
之朴，夫亦将不欲。不欲以静，天
xià jiāng zì dìng
下将自定。

dé piān
德 篇

dì sān shí bā zhāng
第三十八章

shàng dé bù dé shì yǐ yǒu dé xià dé bù
上德不德，是以有德；下德不
shī dé shì yǐ wú dé shàng dé wú wéi ér wú yǐ
失德，是以无德。上德无为而无以
wéi xià dé wéi zhī ér yǒu yǐ wéi shàng rén wéi zhī
为，下德为之而有以为。上仁为之
ér wú yǐ wéi shàng yì wéi zhī ér yǒu yǐ wéi shàng
而无以为，上义为之而有以为。上
lǐ wéi zhī ér mò zhī yìng zé rǎng bì ér rēng zhī
礼为之而莫之应，则攘臂而扔之。
gù shī dào ér hòu dé shī dé ér hòu rén shī rén
故失道而后德，失德而后仁，失仁
ér hòu yì shī yì ér hòu lǐ fū lǐ zhě zhōng
而后义，失义而后礼。夫礼者，忠
xìn zhī bó ér luàn zhī shǒu qián shí zhě dào zhī
信之薄，而乱之首。前识者，道之
huá ér yú zhī shǐ shì yǐ dà zhàng fū chǔ qí
华，而愚之始。是以大丈夫处其
hòu bù jū qí bó chǔ qí shí bù jū qí huá
厚，不居其薄；处其实，不居其华。

gù qù bǐ qǔ cǐ
故去彼取此。

dì sān shí jiǔ zhāng

第三十九章

xī zhī dé yī zhě tiān dé yī yǐ qīng dì
昔之得一者：天得一以清；地
dé yī yǐ níng shén dé yī yǐ líng gǔ dé yī yǐ
得一以宁；神得一以灵；谷得一以
yíng wàn wù dé yī yǐ shēng hóu wáng dé yī yǐ
盈；万物得一以生；侯王得一，以
wéi tiān xià zhēn qí zhì zhī yě wèi tiān wú yǐ
为天下贞。其致之也：谓天无以
qīng jiāng kǒng liè dì wú yǐ níng jiāng kǒng fā 废；
shén wú yǐ líng jiāng kǒng xiē gǔ wú yǐ yíng jiāng
神无以灵，将恐歇；谷无以盈，将
kǒng jié wàn wù wú yǐ shēng jiāng kǒng miè hóu wáng
恐竭；万物无以生，将恐灭；侯王
wú yǐ wéi zhēn jiāng kǒng jué gù guì yǐ jiàn wéi
无以为贞，将恐蹶。故贵以贱为
běn gāo yǐ xià wéi jī shì yǐ hóu wáng zì chēng
本，高以下为基。是以侯王自称
gū guǎ bù gǔ cǐ fēi yǐ jiàn wéi běn yé
孤、寡、不谷。此非以贱为本邪？
fēi hū gù zhì shuò yù wú yù shì gù bú yù lù
非乎？故致数誉无誉。是故不欲禄

lù rú yù luò luò rú shí
碌如玉，珞珞如石。

dì sì shí zhāng
第四十章

fǎn zhě dào zhī dòng ruò zhě dào zhī yòng tiān
反者道之动，弱者道之用。天
xià wàn wù shēng yú yǒu yǒu shēng yú wú
下万物生于有，有生于无。

dì sì shí yī zhāng
第四十一章

shàng shì wén dào qín ér xíng zhī zhōng shì wén
上士闻道，勤而行之；中士闻
dào ruò cún ruò wáng xià shì wén dào dà xiào zhī
道，若存若亡；下士闻道，大笑之。
bú xiào bù zú yǐ wéi dào gù jiàn yán yǒu zhī
不笑，不足以为道。故建言有之：
míng dào ruò mèi jìn dào ruò tuì yí dào ruò lèi
明道若昧，进道若退，夷道若颡，
shàng dé ruò gǔ dà bái ruò rǔ guǎng dé ruò bù
上德若谷，大白若辱，广德若不
zú jiàn dé ruò tōu zhì zhēn ruò yú dà fāng
足，建德若偷，质真若渝，大方
wú yú dà qì wǎn chéng dà yīn xī shēng dà xiàng
无隅，大器晚成，大音希声，大象
wú xíng dào yǐn wú míng fú wéi dào shàn dài qiě
无形，道隐无名。夫唯道，善贷且

chéng

成。

dì sì shí èr zhāng

第四十二章

dào shēng yī yī shēng èr èr shēng sān sān shēng

道生一，一生二，二生三，三生

wàn wù wàn wù fù yīn ér bào yáng chōng qì yǐ wéi

万物。万物负阴而抱阳，冲气以为

hé rén zhī suǒ wù wéi gū guǎ bù gǔ ér

和。人之所恶，唯孤、寡、不谷，而

wáng gōng yǐ wéi chēng gù wù huò sǔn zhī ér yì huò

王公以为称。故物或损之而益，或

yì zhī ér sǔn rén zhī suǒ jiào wǒ yì jiào zhī

益之而损。人之所教，我亦教之。

qiáng liáng zhě bù dé qí sǐ wú jiāng yǐ wéi jiào fù 甫。

强梁者不得其死，吾将以为教父。

dì sì shí sān zhāng

第四十三章

tiān xià zhī zhì róu chí chěng tiān xià zhī zhì

天下之至柔，驰骋天下之至

jiān wú yǒu rù wú jiàn wú shì yǐ zhī wú wéi zhī

坚，无有入无间，吾是以知无为之

yǒu yì bù yán zhī jiào wú wéi zhī yì tiān xià

有益。不言之教，无为之益，天下

xī jí zhī

希及之。

dì sì shí sì zhāng

第四十四章

míng yǔ shēn shú qīn shēn yǔ huò shú duō dé
名与身孰亲？身与货孰多？得

yǔ wáng shú bìng shèn ài bì dà fèi duō cáng bì
与亡孰病？甚爱必大费，多藏必

hòu wáng gù zhī zú bù rǔ zhī zhǐ bú dài kě
厚亡。故知足不辱，知止不殆，可

yǐ cháng jiǔ
以长久。

dì sì shí wǔ zhāng

第四十五章

dà chéng ruò quē qí yòng bú bì dà yíng ruò
大成若缺，其用不弊。大盈若

chōng qí yòng bù qióng dà zhí ruò qū dà qiǎo ruò
冲，其用不穷。大直若屈，大巧若

zhuō dà biàn ruò nà zào shèng hán jìng shèng rè
拙，大辩若讷。躁胜寒，静胜热。

qīng jìng wéi tiān xià zhèng
清静为天下正。

dì sì shí liù zhāng

第四十六章

tiān xià yǒu dào què zǒu mǎ yǐ fén tiān xià
天下有道，却走马以粪；天下

wú dào róng mǎ shēng yú jiāo zuì mò dà yú kě
无道，戎马生于郊。罪莫大于可

yù huò mò dà yú bù zhī zú jiù mò dà yú yù
欲，祸莫大于不知足，咎莫大于欲

dé gù zhī zú zhī zú cháng zú yǐ
得。故知足之足，常足矣。

dì sì shí qī zhāng

第四十七章

bù chū hù zhī tiān xià bù kuī yǒu jiàn tiān
不出户，知天下；不窥牖，见天

dào qí chū mí yuǎn qí zhī mí shǎo shì yǐ shèng
道。其出弥远，其知弥少。是以圣

rén bù xíng ér zhī bú jiàn ér míng bù wéi ér
人不行而知，不见而明，不为而

chéng
成。

dì sì shí bā zhāng

第四十八章

wéi xué rì yì wéi dào rì sǔn sǔn zhī yòu
为学日益，为道日损。损之又

sǔn yǐ zhì yú wú wéi wú wéi ér wú bù wéi
损，以至于无为。无为而无不为。

qǔ tiān xià cháng yǐ wú shì jí qí yǒu shì bù zú
取天下常以无事，及其有事，不足

yǐ qǔ tiān xià
以取天下。

dì sì shí jiǔ zhāng

第四十九章

shèng rén cháng wú xīn yǐ bǎi xìng xīn wéi xīn

圣人常无心，以百姓心为心。

shàn zhě wú shàn zhī bú shàn zhě wú yì shàn zhī

善者，吾善之；不善者，吾亦善之。

dé shàn xìn zhě wú xìn zhī bú xìn zhě wú
德得善。信者，吾信之；不信者，吾

yì xìn zhī dé xìn shèng rén zài tiān xià xī
亦信之。德得信。圣人在天下，歛翕

xī yān wéi tiān xià hún qí xīn bǎi xìng jiē zhù qí
歛焉，为天下浑其心，百姓皆注其

ěr mù shèng rén jiē hái zhī
耳目，圣人皆孩之。

dì wǔ shí zhāng

第五十章

chū shēng rù sǐ shēng zhī tú shí yǒu sān sǐ

出生入死。生之徒，十有三；死

zhī tú shí yǒu sān rén zhī shēng dòng zhī sǐ dì
之徒，十有三；人之生，动之死地，

yì shí yǒu sān fú hé gù yǐ qí shēng shēng zhī
亦十有三。夫何故？以其生生之

hòu gài wén shàn shè shēng zhě lù xíng bú yù sǐ
厚。盖闻善摄生者，路行不遇兕

hǔ rù jūn bú bèi jiǎ bīng sǐ wú suǒ tóu qí
虎，入军不被甲兵。兕无所投其

jiǎo hǔ wú suǒ cuò qí zhǎo bīng wú suǒ róng qí
角，虎无所措其爪，兵无所容其

rèn fú hé gù yǐ qí wú sǐ dì
刃。夫何故？以其无死地。

dì wǔ shí yī zhāng

第五十一章

dào shēng zhī dé xù zhī wù xíng zhī shì chéng
道生之，德畜之，物形之，势成
zhī shì yǐ wàn wù mò bù zūn dào ér guì dé dào
之。是以万物莫不尊道而贵德。道
zhī zūn dé zhī guì fú mò zhī mìng ér cháng zì
之尊，德之贵，夫莫之命而常自
rán gù dào shēng zhī dé xù zhī zhǎng zhī yù zhī
然。故道生之，德畜之，长之育之，
tíng zhī dú zhī yǎng zhī fù zhī shēng ér bù yǒu
亭之毒之，养之覆之。生而不有，
wéi ér bú shì zhǎng ér bù zǎi shì wèi xuán dé
为而不恃，长而不宰，是谓玄德。

dì wǔ shí èr zhāng

第五十二章

tiān xià yǒu shǐ yǐ wéi tiān xià mǔ jì dé
天下有始，以为天下母。既得
qí mǔ yǐ zhī qí zǐ jì zhī qí zǐ fù shǒu
其母，以知其子；既知其子，复守
qí mǔ mò shēn bú dài sāi qí duì bì qí mén
其母。没身不殆。塞其兑，闭其门，
zhōng shēn bù qín kāi qí duì jì qí shì zhōng shēn
终身不勤；开其兑，济其事，终身

bú jiù jiàn xiǎo yuē míng shǒu róu yuē qiáng yòng qí
不救。见小曰明，守柔曰强。用其
guāng fù guī qí míng wú yí shēn yāng shì wéi xí
光，复归其明，无遗身殃，是为习
cháng
常。

dì wǔ shí sān zhāng
第五十三章

shǐ wǒ jiè rán yǒu zhī xíng yú dà dào wéi
使我介然有知，行于大道，唯
yī shì wèi dà dào shèn yí ér rén hào jìng
施是畏。大道甚夷，而人好径。
cháo shèn chú tián shèn wú cāng shèn xū fú wén cǎi
朝甚除，田甚芜，仓甚虚，服文綵，
dài lì jiàn yàn yǐn shí cái huò yǒu yú shì
带利剑，厌饮食，财货有余，是
wèi dào kuā fēi dào yě zāi
谓盗夸。非道也哉！

dì wǔ shí sì zhāng
第五十四章

shàn jiàn zhě bù bá shàn bào zhě bù tuō zǐ
善建者不拔，善抱者不脱，子
sūn yǐ jì sì bú chuò xiū zhī yú shēn qí dé nǎi
孙以祭祀不辍。修之于身，其德乃
zhēn xiū zhī yú jiā qí dé nǎi yú xiū zhī yú
真；修之于家，其德乃余；修之于

xiāng qí dé nǎi zhǎng xiū zhī yú guó qí dé nǎi
乡，其德乃长；修之于国，其德乃
fēng xiū zhī yú tiān xià qí dé nǎi pǔ gù yǐ
丰；修之于天下，其德乃普。故以
shēn guān shēn yǐ jiā guān jiā yǐ xiāng guān xiāng yǐ
身观身，以家观家，以乡观乡，以
guó guān guó yǐ tiān xià guān tiān xià wú hé yǐ zhī
国观国，以天下观天下。吾何以知
tiān xià rán zāi yǐ cǐ
天下然哉？以此。

dì wǔ shí wǔ zhāng
第五十五章

hán dé zhī hòu bǐ yú chì zǐ dú chóng bú
含德之厚，比于赤子。毒虫不
shì měng shòu bú jù jué niǎo bù bó gǔ ruò jīn
螫，猛兽不据，攫鸟不搏。骨弱筋
róu ér wò gù wèi zhī pìn mǔ zhī hé ér zuī zuò
柔而握固。未知牝牡之合而媾作，
jīng zhī zhì yě zhōng rì háo ér bú shà hé zhī zhì
精之至也。终日号而不嗟，和之至
yě zhī hé yuē cháng zhī cháng yuē míng yì shēng yuē
也。知和曰常，知常曰明，益生曰
xiáng xīn shǐ qì yuē qiáng wù zhuàng zé lǎo wèi zhī
祥，心使气曰强。物壮则老，谓之
bú dào bú dào zǎo yǐ
不道，不道早已。

dì wǔ shí liù zhāng

第五十六章

zhì zhě bù yán yán zhě bù zhì sāi qí
知^智者不言，言者不知^智。塞其
duì bì qí mén cuò qí ruì jiě qí fēn hé qí
兑，闭其门；挫其锐，解其纷；和其
guāng tóng qí chén shì wèi xuán tóng gù bù kě dé
光，同其尘。是谓玄同。故不可得
ér qīn bù kě dé ér shū bù kě dé ér lì
而亲，不可得而疏；不可得而利，
bù kě dé ér hài bù kě dé ér guì bù kě dé
不可得而害；不可得而贵，不可得
ér jiàn gù wéi tiān xià guì
而贱。故为天下贵。

dì wǔ shí qī zhāng

第五十七章

yǐ zhèng zhì guó yǐ qí yòng bīng yǐ wú shì
以正治国，以奇用兵，以无事
qǔ tiān xià wú hé yǐ zhī qí rán zāi yǐ cǐ
取天下。吾何以知其然哉？以此：
tiān xià duō jì huì ér mín mí pín rén duō lì
天下多忌讳，而民弥贫；人多利
qì guó jiā zī hūn rén duō jì qiǎo qí wù zī
器，国家滋昏；人多伎巧，奇物滋
qǐ fǎ lìng zī zhāng dào zéi duō yǒu gù shèng rén
起；法令滋彰，盗贼多有。故圣人

yún wǒ wú wéi ér mǐn zì huà wǒ hào jìng
云：我无为，而民自化；我好静，
ér mǐn zì zhèng wǒ wú shì ér mǐn zì fù wǒ
而民自正；我无事，而民自富；我
wú yù ér mǐn zì pǔ
无欲，而民自朴。

dì wǔ shí bā zhāng
第五十八章

qí zhèng mèn mèn qí mǐn chún chún qí zhèng chá
其政闷闷，其民淳淳；其政察
chá qí mǐn quē quē huò xī fú zhī suǒ yǐ fú
察，其民缺缺。祸兮，福之所倚；福
xī huò zhī suǒ fú shú zhī qí jí qí wú zhèng
兮，祸之所伏。孰知其极？其无正
yě zhèng fù wéi qí shàn fù wéi yāo rén zhī mí
也。正复为奇，善复为妖。人之迷，
qí rì gù jiǔ shì yǐ shèng rén fāng ér bù gē lián
其日固久。是以圣人方而不割，廉
ér bú guì zhí ér bú sì guāng ér bú yào
而不刿，直而不肆，光而不耀。

dì wǔ shí jiǔ zhāng
第五十九章

zhì rén shì tiān mò ruò sè fú wéi sè shì
治人事天，莫若嗇。夫唯嗇，是
wèi zǎo fú zǎo fú wèi zhī zhòng jī dé zhòng jī
谓早服；早服，谓之重积德；重积

dé zé wú bú kè wú bú kè zé mò zhī qí
德，则无不克；无不克，则莫知其
jí mò zhī qí jí kě yǐ yǒu guó yǒu guó zhī
极；莫知其极，可以有国；有国之
mǔ kě yǐ cháng jiǔ shì wèi shēn gēn gù dǐ cháng
母，可以长久。是谓深根固柢，长
shēng jiǔ shì zhī dào
生久视之道。

dì liù shí zhāng
第六十章

zhì dà guó ruò pēng xiǎo xiān yǐ dào lì tiān
治大国，若烹小鲜。以道莅天
xià qí guǐ bù shén fēi qí guǐ bù shén qí shén
下，其鬼不神。非其鬼不神，其神
bù shāng rén fēi qí shén bù shāng rén shèng rén yì bù
不伤人。非其神不伤人，圣人亦不
shāng rén fú liǎng bù xiāng shāng gù dé jiāo guī yān
伤人。夫两不相伤，故德交归焉。

dì liù shí yī zhāng
第六十一章

dà guó zhě xià liú tiān xià zhī pìn tiān xià
大国者下流，天下之牝，天下
zhī jiāo yě pìn cháng yǐ jìng shèng mǔ yǐ jìng wéi
之交也。牝常以静胜牡，以静为
xià gù dà guó yǐ xià xiǎo guó zé qǔ xiǎo guó
下。故大国以下小国，则取小国；

xiǎo guó yǐ xià dà guó zé qǔ dà guó gù huò xià
小国以下大国，则取大国。故或下
yǐ qǔ huò xià ér qǔ dà guó bú guò yù jiān xù
以取，或下而取。大国不过欲兼畜
rén xiǎo guó bú guò yù rù shì rén fú liǎng zhě gè
人，小国不过欲入事人。夫两者各
dé qí suǒ yù dà zhě yí wéi xià
得其所欲，大者宜为下。

dì liù shí èr zhāng
第六十二章

dào zhě wàn wù zhī ào shàn rén zhī bǎo bú
道者，万物之奥。善人之宝，不
shàn rén zhī suǒ bǎo měi yán kě yǐ shì zūn měi xíng
善人之所保。美言可以市尊，美行
kě yǐ jiā rén rén zhī bú shàn hé qì zhī yǒu
可以加人。人之不善，何弃之有？
gù lì tiān zǐ zhì sān gōng suī yǒu gǒng bì yǐ xiān
故立天子、置三公，虽有拱璧以先
sì mǎ bù rú zuò jìn cǐ dào gǔ zhī suǒ yǐ guì
驷马，不如坐进此道。古之所以贵
cǐ dào zhě hé bù yuē qiú yǐ dé yǒu zuì yǐ
此道者何？不曰：求以得，有罪以
miǎn yé gù wéi tiān xià guì
免邪？故为天下贵。

dì liù shí sān zhāng
第六十三章

wéi wú wéi shì wú shì wèi wú wèi dà xiǎo
为无为，事无事，味无味。大小
duō shǎo bào yuàn yǐ dé tú nán yú qí yì wéi
多少，报怨以德。图难于其易，为
dà yú qí xì tiān xià nán shì bì zuò yú yì
大于其细。天下难事，必作于易；
tiān xià dà shì bì zuò yú xì shì yǐ shèng rén zhōng
天下大事，必作于细。是以圣人终
bù wéi dà gù néng chéng qí dà fú qīng nuò bì guǎ
不为大，故能成其大。夫轻诺必寡
xìn duō yì bì duō nán shì yǐ shèng rén yóu nán
信，多易必多难。是以圣人犹难
zhī gù zhōng wú nán yǐ
之，故终无难矣。

dì liù shí sì zhāng
第六十四章

qí ān yì chí qí wèi zhào yì móu qí cuì
其安易持，其未兆易谋。其脆
yì pàn qí wēi yì sàn wéi zhī yú wèi yǒu zhì
易泮，其微易散。为之于未有，治
zhī yú wèi luàn hé bào zhī mù shēng yú háo mò
之于未乱。合抱之木，生于毫末；
jiǔ céng zhī tái qǐ yú lěi tǔ qiān lǐ zhī xíng
九层之台，起于累土；千里之行，
shǐ yú zú xià wéi zhě bài zhī zhí zhě shī zhī
始于足下。为者败之，执者失之。

shì yǐ shèng rén wú wéi gù wú bài wú zhí gù wú
是以圣人无为故无败，无执故无
shī mín zhī cóng shì cháng yú jǐ chéng ér bài zhī
失。民之从事，常于几成而败之。
shèn zhōng rú shǐ zé wú bài shì shì yǐ shèng rén yù
慎终如始，则无败事。是以圣人欲
bú yù bú guì nán dé zhī huò xué bù xué fù
不欲，不贵难得之货；学不学，复
zhòng rén zhī suǒ guò yǐ fǔ wàn wù zhī zì rán ér
众人之所过。以辅万物之自然，而
bù gǎn wéi
不敢为。

dì liù shí wǔ zhāng
第六十五章

gǔ zhī shàn wéi dào zhě fēi yǐ míng mín jiāng
古之善为道者，非以明民，将
yǐ yú zhī mín zhī nán zhì yǐ qí zhì duō gù
以愚之。民之难治，以其智多。故
yǐ zhì zhì guó guó zhī zéi bù yǐ zhì zhì guó
以智治国，国之贼；不以智治国，
guó zhī fú zhī cǐ liǎng zhě yì jī shì cháng zhī
国之福。知此两者，亦稽式。常知
jī shì shì wèi xuán dé xuán dé shēn yǐ yuǎn yǐ
稽式，是谓玄德。玄德深矣、远矣！
yǔ wù fǎn yǐ rán hòu nǎi zhì dà shùn
与物反矣！然后乃至大顺。

dì liù shí liù zhāng

第六十六章

jiāng hǎi suǒ yǐ néng wéi bǎi gǔ wáng zhě yǐ qí
江海所以能为百谷王者，以其

shàn xià zhī gù néng wéi bǎi gǔ wáng shì yǐ shèng rén
善下之，故能为百谷王。是以圣人

yù shàng mín bì yǐ yán xià zhī yù xiān mín bì
欲上民，必以言下之；欲先民，必

yǐ shēn hòu zhī shì yǐ shèng rén chǔ shàng ér mín bú
以身后之。是以圣人处上而民不

zhòng chǔ qián ér mín bú hài shì yǐ tiān xià lè tuī
重，处前而民不害。是以天下乐推

ér bú yàn yǐ qí bù zhēng gù tiān xià mò néng yǔ
而不厌。以其不争，故天下莫能与

zhī zhēng
之争。

dì liù shí qī zhāng

第六十七章

tiān xià jiē wèi wǒ dào dà sì bú xiào fū
天下皆谓我道大，似不肖。夫

wéi dà gù sì bú xiào ruò xiào jiǔ yǐ qí xì
唯大，故似不肖。若肖，久矣其细

yě fū wǒ yǒu sān bǎo chí ér bǎo zhī yī yuē
也夫！我有三宝，持而保之：一曰、

cí èr yuē jiǎn sān yuē bù gǎn wéi tiān xià
慈，二曰、俭，三曰、不敢为天下

xiān cí gù néng yǒng jiǎn gù néng guǎng bù gǎn
先。慈，故能勇；俭，故能广；不敢
wéi tiān xià xiān gù néng chéng qì zhǎng jīn shě cí qiě
为天下先，故能成器长。今舍慈且
yǒng shě jiǎn qiě guǎng shě hòu qiě xiān sǐ yǐ
勇，舍俭且广，舍后且先，死矣！
fú cí yǐ zhàn zé shèng yǐ shǒu zé gù tiān jiāng
夫慈，以战则胜，以守则固。天将
jiù zhī yǐ cí wèi zhī
救之，以慈卫之。

dì liù shí bā zhāng

第六十八章

shàn wéi shì zhě bù wǔ shàn zhàn zhě bù
善为士者，不武；善战者，不
nù shàn shèng dí zhě bù yǔ shàn yòng rén zhě
怒；善胜敌者，不与；善用人者，
wéi zhī xià shì wèi bù zhēng zhī dé shì wèi yòng rén
为之下。是谓不争之德，是谓用人
zhī lì shì wèi pèi tiān gǔ zhī jí
之力，是谓配天，古之极。

dì liù shí jiǔ zhāng

第六十九章

yòng bīng yǒu yán wú bù gǎn wéi zhǔ ér wéi
用兵有言：吾不敢为主，而为
kè bù gǎn jìn cùn ér tuì chǐ shì wèi xíng wú
客；不敢进寸，而退尺。是谓行无

háng rǎng wú bì rēng wú dí zhí wú bīng huò
行，攘无臂，扔无敌，执无兵。祸
mò dà yú qīng dí qīng dí jǐ sàng wú bǎo gù kàng
莫大于轻敌，轻敌几丧吾宝。故抗
bīng xiāng ruò āi zhě shèng yǐ
兵相若，哀者胜矣。

dì qī shí zhāng

第七十章

wú yán shèn yì zhī shèn yì xíng tiān xià mò
吾言甚易知，甚易行。天下莫
néng zhī mò néng xíng yán yǒu zōng shì yǒu jūn
能知，莫能行。言有宗，事有君。
fú wéi wú zhī shì yǐ bù wǒ zhī zhī wǒ zhě
夫唯无知，是以不我知。知我者
xī zé wǒ zhě guì shì yǐ shèng rén pī hè ér
希，则我者贵。是以圣人被_披褐而
huái yù
怀玉。

dì qī shí yī zhāng

第七十一章

zhī bù zhī shàng yǐ bù zhī zhī bìng yě
知不知，尚矣；不知知，病也。
shèng rén bú bìng yǐ qí bìng bìng fú wéi bìng bìng
圣人不病，以其病病。夫唯病病，
shì yǐ bú bìng
是以不病。

dì qī shí èr zhāng
第七十二章

mín bú wèi wēi zé dà wēi zhì wú xiá qí
民不畏威，则大威至。无狎其
suǒ jū wú yā qí suǒ shēng fú wéi bù yā
所居，无厌压其所生。夫唯不厌压，
shì yǐ bú yàn shì yǐ shèng rén zì zhī bú zì xiàn
是以不厌。是以圣人自知不自见现；
zì ài bú zì guì gù qù bǐ qǔ cǐ
自爱不自贵。故去彼取此。

dì qī shí sān zhāng
第七十三章

yǒng yú gǎn zé shā yǒng yú bù gǎn zé huó
勇于敢则杀，勇于不敢则活。
cǐ liǎng zhě huò lì huò hài tiān zhī suǒ wù shú
此两者，或利或害。天之所恶，孰
zhī qí gù shì yǐ shèng rén yóu nán zhī tiān zhī
知其故？是以圣人犹难之。天之
dào bù zhēng ér shàn shèng bù yán ér shàn yìng bú
道，不争而善胜，不言而善应，不
zhào ér zì lái chǎn rán ér shàn móu tiān wǎng huī
召而自来，繝然而善谋。天网恢
huī shū ér bù shī
恢，疏而不失。

dì qī shí sì zhāng
第七十四章

mín bú wèi sǐ nài hé yǐ sǐ jù zhī ruò
民不畏死，奈何以死惧之？若
shǐ mǐn cháng wèi sǐ ér wéi qí zhě wú dé zhí ér
使民常畏死，而为奇者，吾得执而
shā zhī shú gǎn cháng yǒu sī shā zhě shā fú dài
杀之，孰敢？常有司杀者杀。夫代
sī shā zhě shā shì wèi dài dà jiàng zhuó fú dài dà
司杀者杀，是谓代大匠斫。夫代大
jiàng zhuó zhě xī yǒu bù shāng qí shǒu yǐ
匠斫者，希有不伤其手矣。

dì qī shí wǔ zhāng
第七十五章

mín zhī jī yǐ qí shàng shí shuì zhī duō shì
民之饥，以其上食税之多，是
yǐ jī mǐn zhī nán zhì yǐ qí shàng zhī yǒu wéi
以饥。民之难治，以其上之有为，
shì yǐ nán zhì mǐn zhī qīng sǐ yǐ qí shàng qiú shēng
是以难治。民之轻死，以其上求生
zhī hòu shì yǐ qīng sǐ fú wéi wú yǐ shēng wéi
之厚，是以轻死。夫唯无以生为
zhě shì xián yú guì shēng
者，是贤于贵生。

dì qī shí liù zhāng
第七十六章

rén zhī shēng yě róu ruò qí sǐ yě jiān qiáng
人之生也柔弱，其死也坚强。

cǎo mù zhī shēng yě róu cuì qí sǐ yě kū gǎo gù
草木之生也柔脆，其死也枯槁。故
jiān qiáng zhě sǐ zhī tú róu ruò zhě shēng zhī tú
坚强者，死之徒；柔弱者，生之徒。
shì yǐ bīng qiáng zé miè mù qiáng zé zhé qiáng dà chù
是以兵强则灭，木强则折。强大处
xià róu ruò chù shàng
下，柔弱处上。

dì qī shí qī zhāng
第七十七章

tiān zhī dào qí yóu zhāng gōng yú gāo zhě
天之道，其犹张弓与^坎？高者
yì zhī xià zhě jǔ zhī yǒu yú zhě sǔn zhī bù
抑之，下者举之；有余者损之，不
zú zhě bǔ zhī tiān zhī dào sǔn yǒu yú ér bǔ bù
足者补之。天之道，损有余而补不
zú rén zhī dào zé bù rán sǔn bù zú yǐ fèng
足。人之道，则不然，损不足以奉
yǒu yú shú néng yǒu yú yǐ fèng tiān xià wéi yǒu dào
有余。孰能有余以奉天下？唯有道
zhě shì yǐ shèng rén wéi ér bù shì gōng chéng ér bù
者。是以圣人为而不恃，功成而不
chù qí bú yù xiàn xián
处，其不欲见^现贤。

dì qī shí bā zhāng
第七十八章

tiān xià mò róu ruò yú shuǐ ér gōng jiān qiáng zhě
天下莫柔弱于水，而攻坚强者
mò zhī néng shèng yǐ qí wú yǐ yì zhī ruò zhī shèng
莫之能胜，以其无以易之。弱之胜
qiáng róu zhī shèng gāng tiān xià mò bù zhī mò néng
强，柔之胜刚，天下莫不知，莫能
xíng shì yǐ shèng rén yún shòu guó zhī gòu shì wèi
行。是以圣人云：受国之垢，是谓
shè jì zhǔ shòu guó bù xiáng shì wéi tiān xià wáng
社稷主；受国不祥，是为天下王。
zhèng yán ruò fǎn
正言若反。

dì qī shí jiǔ zhāng
第七十九章

hé dà yuàn bì yǒu yú yuàn ān kě yǐ wéi
和大怨，必有余怨，安可以为
shàn shì yǐ shèng rén zhí zuǒ qì ér bù zé yú
善？是以圣人执左契，而不责于
rén yǒu dé sī qì wú dé sī chè tiān dào wú
人。有德司契，无德司彻。天道无
qīn cháng yǔ shàn rén
亲，常与善人。

dì bā shí zhāng
第八十章

xiǎo guó guǎ mín shǐ yǒu shí bǎi zhī qì ér
小国寡民。使有什伯之器而

bú yòng shǐ mǐn zhòng sǐ ér bù yuǎn xǐ suī yǒu zhōu
不用，使民重死而不远徙。虽有舟
yú wú suǒ chéng zhī suī yǒu jiǎ bīng wú suǒ chén
舆，无所乘之；虽有甲兵，无所陈
zhī shǐ mǐn fù jié shéng ér yòng zhī gān qí shí
之。使民复结绳而用之。甘其食，
měi qí fú ān qí jū lè qí sú lín guó xiāng
美其服，安其居，乐其俗。邻国相
wàng jī quǎn zhī shēng xiāng wén mǐn zhì lǎo sǐ bù
望，鸡犬之声相闻，民至老死，不
xiāng wǎng lái
相往来。

dì bā shí yī zhāng
第十一章

xìn yán bù měi měi yán bù xìn shàn zhě bú
信言不美，美言不信。善者不
biàn biàn zhě bú shàn zhī zhě bù bó bó zhě
辩，辩者不善。知_智者不博，博者
bú zhī shèng rén bù jī jì yǐ wèi rén jǐ
不知_智。圣人不积，既以为人，己
yù yǒu jì yǐ yǔ rén jǐ yù duō tiān zhī dào
愈有；既以与人，己愈多。天之道，
lì ér bú hài shèng rén zhī dào wéi ér bù zhēng
利而不害；圣人之道，为而不争。

tài shàng lǎo jūn shuō cháng qīng jìng jīng

太上老君说常清静经

lǎo jūn yuē dà dào wú xíng shēng yù tiān dì
老君曰：大道无形，生育天地；

dà dào wú qíng yùn xíng rì yuè dà dào wú míng
大道无情，运行日月；大道无名，

zhǎng yǎng wàn wù wú bù zhī qí míng qiǎng míng yuē
长养万物。吾不知其名，强名曰

dào fū dào zhě yǒu qīng yǒu zhuó yǒu dòng yǒu jìng
道。夫道者，有清有浊，有动有静。

tiān qīng dì zhuó tiān dòng dì jìng nán qīng nǚ zhuó
天清地浊，天动地静；男清女浊，

nán dòng nǚ jìng jiàng běn liú mò ér shēng wàn wù
男动女静。降本流末，而生万物。

qīng zhě zhuó zhī yuán dòng zhě jìng zhī jī rén néng cháng
清者浊之源，动者静之基。人能常

qīng jìng tiān dì xī jiē guī fū rén shén hào qīng
清静，天地悉皆归。夫人神好清，

ér xīn rǎo zhī rén xīn hào jìng ér yù qiān zhī
而心扰之；人心好静，而欲牵之。

cháng néng qiǎn qí yù ér xīn zì jìng chéng qí xīn
常能遣其欲，而心自静；澄其心，

ér shén zì qīng zì rán liù yù bù shēng sān dú xiāo
而神自清。自然六欲不生，三毒消

miè suǒ yǐ bù néng zhě wèi xīn wèi chéng yù wèi
 灭。所以不能者，为心未澄，欲未
 qiǎn yě néng qiǎn zhī zhě nèi guān qí xīn xīn wú
 遣也。能遣之者：内观其心，心无
 qí xīn wài guān qí xíng xíng wú qí xíng yuǎn guān
 其心；外观其形，形无其形；远观
 qí wù wù wú qí wù sān zhě jì wù wéi jiàn
 其物，物无其物。三者既悟，唯见
 yú kōng guān kōng yì kōng kōng wú suǒ kōng suǒ kōng
 于空。观空亦空，空无所空。所空
 jì wú wú wú yì wú wú wú jì wú zhàn rán
 既无，无无亦无。无无既无，湛然
 cháng jì jì wú suǒ jì yù qǐ néng shēng yù jì
 常寂。寂无所寂，欲岂能生？欲既
 bù shēng jí shì zhēn jìng zhēn cháng yìng wù zhēn cháng
 不生，即是真静。真常应物，真常
 dé xìng cháng yìng cháng jìng cháng qīng jìng yǐ rú cǐ
 得性。常应常静，常清静矣。如此
 qīng jìng jiàn rù zhēn dào jì rù zhēn dào míng wéi
 清静，渐入真道。既入真道，名为
 dé dào suī míng dé dào shí wú suǒ dé wéi huà
 得道。虽名得道，实无所得。为化
 zhòng shēng míng wéi dé dào néng wù zhī zhě kě chuán
 众生，名为得道。能悟之者，可传
 shèng dào
 圣道。

lǎo jūn yuē shàng shì wú zhēng xià shì hào zhēng
老君曰：上士无争，下士好争。

shàng dé bù dé xià dé zhí dé zhí zhuó zhī zhě
上德不德，下德执德。执著之者，

bù míng dào dé zhòng shēng suǒ yǐ bù dé zhēn dào zhě
不明道德。众生所以不得真道者，

wèi yǒu wàng xīn jì yǒu wàng xīn jí jīng qí shén
为有妄心。既有妄心，即惊其神。

jì jīng qí shén jí zhuó wàn wù jì zhuó wàn wù
既惊其神，即著万物。既著万物，

jí shēng tān qiú jì shēng tān qiú jí shì fán nǎo
即生贪求。既生贪求，即是烦恼。

fán nǎo wàng xiǎng yōu kǔ shēn xīn biàn zāo zhuó rǔ
烦恼妄想，忧苦身心，便遭浊辱，

liú làng shēng sǐ cháng chén kǔ hǎi yǒng shī zhēn dào
流浪生死，常沉苦海，永失真道。

zhēn cháng zhī dào wù zhě zì dé dé wù dào zhě
真常之道，悟者自得。得悟道者，

cháng qīng jìng yǐ
常清静矣！

校对说明

《道德经》主要版本有：

- 1、《郭店楚墓竹简》本 《老子》
- 2、《马王堆汉墓帛书老子》 甲本、乙本
- 3、《老子道德经河上公章句》 汉·河上公
- 4、《道德真经指归》 汉·严遵
- 5、《老子道德经注》 三国·王弼
- 6、《道德经古本篇》 唐·傅奕
- 7、《道德经讲义》 清·黄元吉

本版本《道德经》是以古今学术界最为通行的“王弼注本”为底本，有不足之处，则参合了其他各种善本，仔细校对而成。

参考书目：《中国传统文化经典读本·老子》邓启铜著；《儿童经典读诵丛书·道德经》董自厚主编；《中华经典藏书·老子》饶尚宽译注；《老子注评》周生春著；《老子今注今译》陈鼓应著；《老子注译》高亨著；《老子新论》郑良树著等等。